

TISZAÚJVÁROS VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT JEGYZŐJÉTŐL

☒ 3581 Tiszaújváros, Bethlen Gábor út 7.

☎ 49 / 548-014

☒ 49 / 548-011

Honlap: www.tiszaujvaros.hu

E-mail: phivatal@tujvaros.hu

Magyar Közigazgatási Minőség Díj 2005

Helyi iparűzési adó kötelezettség teljesítése a kisadózók tételes adója (KATA) és a kisvállalati adó (KIVA) alanya számára

A kisadózók tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény (a továbbiakban: Kkv-adó tv.) mind a kisadózók tételes adójának alanya, mind a kisvállalati adó alanya számára jelentős adminisztrációs egyszerűsítéssel él azáltal, hogy a két adónem szerinti adózás többféle közteherben fennálló kötelezettség teljesítése alól mentesít. Ezek között ugyanakkor nem szerepel:

- a helyi iparűzési adó,
- az építményadó,
- a telekadó,
- a gépjárműadó,

Ennek oka e közterhek sajátosságaiban lelhető fel. A helyi adók ugyanis az önkormányzatok bevételeit képezik, a felsorolt adónemek – a helyi iparűzési adó kivételével – vagyoni típusú adónemek, ugyanakkor a kisadózók tételes adója és a kisvállalati adó rendeltetésénél fogva jövedelem típusú adókat vált ki.

I. Helyi iparűzési adókötelezettség teljesítése

A kisadózók tételes adójának alanya és a kisvállalati adó alanya – személyére és vállalkozási tevékenységére tekintettel – egyaránt a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) alkalmazásában vállalkozónak (Htv. 52. § 26. pont), azaz az iparűzési adó alanyának minősül, őket iparűzésiadó-kötelezettség terheli. A két adózó csoportra alapvetően ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint bármely más iparűzésiadó-alanyra. **A kisadózók tételes adójának alanya és a kisvállalati adó alanya azonban dönthet abban, hogy az iparűzési adó alapját az általános szabályok vagy az egyszerűsített iparűzési adóalap-megállapításra vonatkozó szabályok szerint határozza meg. Ennélfogva**

– a kisadózók tételes adójának (KATA) alanya az iparűzési adó alapját megállapíthatja:

a) az általános szabályok szerint,

b) a nettó árbevétel 80 százalékában,

c) a településiadó-alap tételes összegében,

– a kisvállalati adó (KIVA) alanya az iparüzési adó alapját megállapíthatja:

d) az általános szabályok szerint,

e) a nettó árbevétel 80 százalékában,

f) a kisvállalati adó alapjának 20 százalékkal növelt összegében.

1. A helyi iparüzésiadó-kötelezettség teljesítésére vonatkozó általános szabályok

A Htv. az iparüzésiadó-kötelezettség kétféle formáját különbözteti meg: az állandó, illetőleg az ideiglenes jellegű iparüzési tevékenység utáni adókötelezettséget (Htv. 37. §).

1.1. Állandó jellegű iparüzési tevékenység

A vállalkozó állandó jellegű iparüzési tevékenységet végez az önkormányzat illetékességi területén, ha a településen székhelye vagy telephelye található. Az adókötelezettség egyebekben független attól, hogy a vállalkozó tényleges tevékenységét valójában (földrajzi értelemben) hol – akár székhelyén, telephelyén kívül is – végzi. Ezért az iparüzésiadó-kötelezettség kapcsán kardinális kérdés, hogy mi minősül székhelynek, és mi telephelynek (a kisadózók tételes adójának alanya esetén, mint azt később látható ez különösen így van).

A *székhely* fogalma ([Htv. 52. § 41. pont) a hatósági bejegyzésekhez kötődik, székhely a cégnyilvántartásban, az egyéni vállalkozói nyilvántartásban ekként feltüntetett hely, nem egyéni vállalkozó magánszemély esetén pedig a lakóhely.

A helyi iparüzési adó alkalmazásában *telephelynek* minősül (Htv. 52. § 31. pont) egyfelől a nem taxatív felsorolásban lévő üzleti létesítmény, azaz telephely: a gyár, az üzem, a műhely, a raktár, a bánya, a kőolajkút, földgázkút, a vízkút, a szélérőmű (szélkerék), az iroda, a fiók, a képviselet, a termőföld, a hasznosított (bérbe vagy lízingbe adott) ingatlan, az ellenszolgáltatás fejében igénybe vehető közút, vasút. Másfelől – a törvényi definícióból és felsorolt létesítmények jellegéből következően – telephely az a nem nevesített ingatlanjellegű üzleti létesítmény is, amellyel az adóalany iparüzési tevékenységet végez, azaz vállalkozási tevékenységéhez azt felhasználja, ott a vállalkozó vagy munkavállalója munkát végez vagy onnan munkát végezni indul. Külön telephely-fogalom vonatkozik a távközlési tevékenységet végzőre, továbbá a földgáz- illetve villamosenergia-értékesítőre (egyetemes szolgáltató, energiakereskedő), illetve az energiának a fogyasztó felé történő továbbítását végzőre (elosztói engedélyes).

Itt szükséges tárgyalni a telephelynek azt a különleges esetét, amikor a vállalkozó adóéven belül megszakításokkal vagy folyamatosan 180 napon túlmenően, olyan önkormányzat illetékességi területén végez építőipari tevékenységet, illetőleg folytatja természeti erőforrás feltárását, kutatását, ahol egyébként nincs telephely [Htv. 37. § (3)].

1.2. Ideiglenes jellegű iparüzési tevékenység utáni adókötelezettség

A kisadózók tételes adójának és a kisvállalati adónak az alanyát terheli ideiglenes jellegű iparüzési tevékenység utáni adókötelezettség is – az egyszerűsített adóalap-megállapítás erre az adókötelezettségre nem vonatkozik – mégpedig azokon a településeken, ahol nem rendelkeznek székhellyel vagy telephellyel, de meghatározott tevékenységeket végez [Htv. 37. § (2)]

Kétféle iparüzési tevékenység lehet ideiglenes jellegű,

- az építőipari tevékenység, illetőleg természeti erőforrás feltárása, kutatása, ha az ilyen tevékenységek végzésének időtartama adóéven belül a 30 napot eléri, de nem haladja meg a 180 napot,
- bármely, az előző pontba nem tartozó tevékenység végzése, ha annak folytatásából az adóalany bevételre tesz szert, feltéve, hogy egyetlen önkormányzat területén sem rendelkezik telephellyel.

1.3 .Az adó alapja állandó jellegű iparüzési tevékenység esetén (általános szabályok szerinti adóalap-megállapítás)

Az adó alapja [Htv. 39. § (1) bek.] a nettó árbevétel csökkentve az anyagköltséggel, az alvállalkozói teljesítések értékével, az alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés adóévben elszámolt közvetlen költségével, **valamint 2013-tól az eladott áruk beszerzési értéke és a közvetített szolgáltatások értéke együttes összegének sávosan progresszív módon (korlátosan) számított értékével. (500 millió forint nettó árbevétel felett)**

Ez az adóalap-meghatározás vonatkozik a kisadózók tételes adójának alanyára és a kisvállalati adó alanyára is, feltéve, ha nem választják az adó alapjának egyszerűsített megállapításának módját, azaz az általános szabályok szerint kívánják megállapítani az adó alapját. Az adóalap általános szabályok szerint való meghatározása azzal jár együtt, hogy külön ki kell munkálniuk az iparüzésiadó-alapot. A kisvállalati adó alanya esetén az egyes adóalap-elemek (a nettó árbevétel és a csökkentő tételek) összegei a Számviteli törvény alapján vezetett nyilvántartásokból kinyerhetők. A kisadózók tételes adója alanyának azonban mindenképp szükséges legalább a nettó árbevétel-csökkentő tételekről szóló bizonylatok gyűjtése, megőrzése, és azok alapján a csökkentő tételek külön kiszámítása, mégpedig azzal a tartalommal, amelyet a Htv. előír (a nettó árbevétel azonos a kisadózók vállalkozások bevételével).

A nettó árbevétel fogalma (Htv. 52. § 22. pont) eltérő az egyes vállalkozás esetében attól függően, hogy a vállalkozónak, mint szervezeti egységnek, milyen az általánostól eltérő számviteli sajátosságai vannak, azaz tevékenységük sajátosságai mennyiben indokolják a számviteli törvénytől eltérő fogalmak használatát.

Az általános szabályok szerinti nettó árbevétel-fogalom [Htv. 52. § 22. pont a) alpont] irányadó a Számviteli törvény hatálya alá tartozó adóalanyok döntő többségére (gazdasági társaságok, szövetkezetek) és a kisvállalati adó alanyára is. A nettó árbevétel megállapítása során a Számviteli törvény szerinti nettó árbevételből (egyszerűsítve: az üzleti évben értékesített készletek, nyújtott szolgáltatások áfa nélküli, árkiegészítéssel, felárral növelt, engedménnyel csökkentett ellenértéke) kell kiindulni. Ezt csökkenteni kell a társasági adóról

és az osztalékadóról szóló törvény szerinti, árbevételként elszámolt jogdíj összegével, a külön jogszabály szerinti, árbevételként elszámolt felszolgálati díj összegével, továbbá a jövedékiadó-fizetésre kötelezett vállalkozó esetén az adóhatósággal elszámolt – egyéb szolgáltatások értékeként vagy egyéb ráfordításokként elszámolt – jövedéki adó, illetve az energiaadó és a regisztrációs adó összegével, ha azok összege az értékesítés nettó árbevételét növelte. A hitelintézetekre, pénzügyi vállalkozásokra, biztosítókra, befektetési vállalkozásokra, továbbá a személyi jövedelemadó hatálya alá tartozó vállalkozókra ugyanakkor eltérő nettó árbevétel-fogalom vonatkozik.

Fontos összefüggés, hogy a kisadózók tételes adójának alanyára specifikus szabály vonatkozik (2013. január 1-jétől hatályos Htv. 52. § 22. pont *h*) alpont), esetében a nettó árbevétel a Kkv-adó tv. szerinti kisadózó vállalkozás bevételeivel azonos.

Az eladott áruk beszerzési értéke (elábé) a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások esetében – összefüggésben a számviteli törvényben lévő elábé-fogalommal – a vásárolt és változatlan formában eladott anyagok, áruk beszerzési értékével egyezik meg. Az egyszeres könyvvitelt – illetőleg a személyi jövedelemadó hatálya alá tartozó vállalkozók esetében – pénzforgalmi nyilvántartást vezető vállalkozásoknál a tárgyévi árubeszerzésre fordított kiadás leltár szerinti záró árukészlettel csökkentett és a leltár szerinti nyitó árukészlettel növelt összegét kell elábé-nak tekinteni (Htv. 52. § 36. pont).

Az anyagköltség Htv. szerinti tartalma (Htv. 52. § 37. pont) a vásárolt anyagok felhasználáskor anyagköltségként elszámolt beszerzési értékét jelenti. Mivel anyagok alatt a Számviteli törvény szerinti vásárolt anyagokat kell érteni, így ide tartoznak az alap-, segéd-, üzem-, és fűtőanyagok, tartalék alkatrészek, a vállalkozást egy évnél rövidebb ideig szolgáló szerszámok, műszerek, berendezések, felszerelések, munkaruhák, egyenruhák, védőruhák is. Az ún. saját vállalkozásban végzett beruházás keretében beszerzett anyagok – anyagköltségként elszámolt – beszerzési értéke ugyanakkor az iparűzésiadó-alap kiszámítása során nem minősül nettó árbevétel-csökkentő tételnek, azaz anyagköltségnek.

A közvetített szolgáltatások a vásárolt szolgáltatásoknak egy kitüntetett formája. Közvetített szolgáltatásról (52. § 40. pont) van szó abban az esetben, ha az adóalany a saját nevében vásárolt és a harmadik személlyel (megrendelővel) írásban kötött szerződés alapján, a szerződésben rögzített módon részben vagy egészben, de változatlan formában, de nem feltétlenül változatlan áron továbbértékesíti. Közvetített szolgáltatás esetén az adóalany egy adott szolgáltatást azért rendel meg, hogy azt változatlan formában egy vagy több személy számára – azaz egészben vagy részben - továbbadja. A szolgáltatás közvetítését alá kell, hogy támassza a megrendelővel kötött szerződés (a szerződésben kell utalni arra, hogy a szolgáltatás nyújtója a szolgáltatást megvásárolva változatlan formában értékesíti a megrendelő számára), valamint annak ki kell tűnnie a számlázásból is. A számlázásra vonatkozó követelmény – saját teljesítmény nyújtása esetén – akkor teljesül, ha a közvetített szolgáltatás a számlában külön soron szerepel. Ha a számla csak közvetített szolgáltatást tartalmaz, akkor az erre vonatkozó utalásnak kell megjelennie a számlán.

Alvállalkozói teljesítés (Htv. 52. § 32. pont) esetén az adóalany a megrendelőjével és a szállítójával is a Polgári törvénykönyv szerinti – írásban kötött – vállalkozási szerződéses kapcsolatban áll. Alvállalkozói teljesítésről van szó abban az esetben is, ha a vállalkozó új lakás építéséhez vesz igénybe vállalkozási szerződés alapján szolgáltatást, függetlenül attól, hogy ő vállalkozási szerződés alapján értékesíti-e a létrejött lakást.

Az alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés közvetlen költsége (Htv. 52. § 25. pont) a társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvény szerint saját tevékenységi körben megvalósított K+F tevékenység közvetlen költségével egyezik meg.

1.4. A foglalkoztatás-növeléssel összefüggő adóalap-mentesség

Ha a vállalkozó által foglalkoztatottak adóévi átlagos létszáma az előző adóévhez képest emelkedik, akkor – minden fő többlet foglalkoztatott után – a vállalkozó vállalkozási szintű „törvényi” adóalapból adóalap-mentességre jogosult (ez a szabály a kisadózók tételes adója alanyánál sajátosan érvényesül). Az adóalap-mentesség mértéke minden egész fő növekmény után 1 millió forint. Az adóévi átlagos statisztikai állományi létszámot a KSH Útmutató az intézményi munkaügyi statisztika kérdőíve kitöltéséhez című kiadvány 2009. január 1. napján érvényes szabályai szerint kell számítani. Az adóalap-mentességet azonban nem lehet igénybe venni az olyan létszámbővítés esetén, melyhez állami támogatás társult. Nincs mód a statisztikai állományi létszám növekedésénél annak a személynek a figyelembe-vételére, aki a munkavállaló kapcsolt vállalkozástól „érkezett”.

A mentesség érvényesítése a kisadózók tételes adójának alanya esetén annyiban specifikus, hogy esetében a „vállalkozási” szintű adóalap az egyes települési tételes adóalapjainak összege, tehát az egyes településeknél a mentesség összege arányosan vehető figyelembe.

Abban az esetben, ha a mentesség adóévet követő évben 5 százalékot elérő létszámcsökkentés következik be, akkor a mentesség teljes összegének „visszafizetési kötelezettségét” (az adóalap-növelést) rendeli el a törvény.

1.5. Az ideiglenes jellegű iparúzési tevékenység utáni adó alapja

Az ideiglenes jellegű iparúzési tevékenység után fizetendő adó alapja a tevékenység végzésének naptári napjai képezik [Htv. 39. § (3)].

1.6. Az állandó jellegű iparúzési tevékenység utáni adóalap megosztása

A helyi iparúzésiadó-kötelezettség egyik sajátos intézménye az adóalap megosztása [Htv. 39. § (2)] az állandó jellegű iparúzési tevékenységgel érintett (székhely, telephely szerinti) önkormányzatok, valamint – ha létezik – a külföldön létesített, Htv. szerinti telephely között. Adóalap alatt a Htv. szabályai szerint a vállalkozás szintjén kiszámított és a mentes adóalaprésszel csökkentett adóalapot kell érteni. Az adóalap megosztását tehát mindig meg kell előznie a Htv. szerinti vállalkozási szintű adóalap és az esetleges (foglalkoztatás-növeléssel összefüggő) adóalap-mentesség összegének kiszámításának. Az adóalap-megosztás eredményeként áll elő a településen adóztatható adóalap.

A Htv. melléklete – a vezetékes villamos-energia és gázenergia-szolgáltatókra, elosztókra, távközlési szolgáltatókra vonatkozó, illetve az építőipari tevékenységet végzőkre irányadó külön szabálytól eltekintve – háromféle megosztási módszert ismer el alkalmazható megosztási módszernek, azzal, hogy annak a vállalkozónak, akinek az adóalapja a tárgyévvel megelőző teljes évben meghaladta a 100 millió forintot, kizárólag a melléklet 2.1. pontja szerinti (ún. komplex) megosztási módszert alkalmazhatja. A Htv. az alábbi megosztási módokat tartalmazza:

– a személyi jellegű ráfordítások arányában történő adóalap-megosztás,

- az eszközérték arányában történő adóalap-megosztás,
- az előző kettő kombinációját tartalmazó (komplex) megosztási módszer.

1.7. Az adó törvényi felső mértéke

Az adó törvényi felső mértéke állandó jellegű iparüzési tevékenység esetén az **adóalap 2 százalék**a, ideiglenes jellegű iparüzési tevékenység esetén naptári naponként legfeljebb **5000 forint** [Htv. 40. § (1)–(2)]. Ez a törvényi felső mérték van jelenleg érvényben Tiszaújváros közigazgatási területén (TISZAÚJVÁROS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK 26/2012. (XI.30.) önkormányzati rendelete a helyi iparüzési adóról).

1.8. Önkormányzati kedvezmény, mentesség

A Htv. lehetőséget ad az önkormányzatoknak arra, hogy az iparüzési adóban kedvezményezzék, **vagy akár teljes mentességben részesítsék azon vállalkozókat, akik/amelyek vállalkozási szintű adóalapja a 2,5 millió forintot az adóévben nem haladta meg.** Tiszaújvárosban a 26/2012(XI.30) számú önkormányzati rendelet 2. §-a alapján a mentesség szintén a törvényi felső maximumon van meghatározva. Ezen önkormányzati döntésen alapuló adóelőny elérhető a kisadózók tételes adójának alanya és a kisvállalati adó alanya számára is. Az önkormányzat által megállapított adóalap-limit lehet kevesebb is, továbbá a kedvezmény nagyságának (10 százalék, 50 százalék stb.) megállapítása is önkormányzati hatáskör, azzal a szigorú szabállyal, hogy annak valamennyi e körbe tartozó vállalkozó esetén azonosnak kell lennie. Nincs tehát lehetőség a tevékenység fajtája, az adózó szervezeti formája alapján vagy más módon különbséget tenni az adózók között. A kedvezményezett adózói kör kiválasztásának egyetlen szempontja az adóalap nagysága lehet, s a kedvezményezetttség nagyságának (arányának) is ugyanakkorának kell lennie minden (kedvezményben részesített) adózó esetében (Htv. 39/C. §).

1.9. Az ideiglenes jellegű iparüzési tevékenység után megfizetett adó levonása

A Htv. 40. § (4) bekezdés értelmében az ideiglenes tevékenység után megfizetett adó a székhely, illetve telephely(ek) szerinti önkormányzatokhoz fizetendő – állandó jellegű iparüzési tevékenység utáni – adóból a vállalkozás szintjén képződő teljes törvényi adóalap és az egyes [székhely, illetve telephely(ek) szerinti] önkormányzatokhoz kimutatott törvényi, települési adóalapok és az összesített adóalap arányában vonható le. Az adócsökkentés mértéke azonban nem haladhatja meg az adott településen az állandó jellegű tevékenység utáni adó mértékét [Htv. 40. § (3)].

2. Egyszerűsített adóalap-megállapítás lehetősége a kisadózók tételes adójának (KATA) hatálya alá tartozó adóalany számára

A Htv. már régóta tartalmazza az egyszerűsített iparüzési adóalap megosztásának jogintézményét. Az egyszerűsített vállalkozói adó alanya az eva alapjának 50 százalékában, más, 8 millió forint nettó árbevétel el nem érő vállalkozó az árbevétel 80 százalékában, a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti átalányadózó vállalkozó pedig az átalányadóalap 1,2 szeresében is meghatározhatja az iparüzésiadó-alapot, amennyiben azt alkalmazni kívánja (Htv. 39/A. § és 39/B. §).

A kisadózók tételes adójának alanya számára a Htv. 2013. január 1-jétől hatályos 39/B. §-a újabb választási lehetőséget kínál az egyszerűbb adóalap-megállapításra, azzal, hogy fennmarad a 8 millió forint nettó árbevétel alatti vállalkozásokra vonatkozó egyszerűbb szabály is.

2.1. Egyszerűsített adóalap-megállapítás a nettó bevétel 80 százalékában

Ez a fajta adóalap-megállapítási mód akkor alkalmazható, ha a kisadózók tételes adója alanyának nettó árbevétele az adóévben a 8 millió forintot, vagy a tevékenységét adóévben kezdő esetén a 8 millió forint arányos részét nem haladja meg. 12 hónapnál rövidebb adóév esetén a 8 millió forintos értékhatárt időarányosan kell tekinteni, azaz például, ha a vállalkozás 2013. július 1-jén kezdi meg tevékenységét és 4 millió forintnál magasabb bevételt ért el, akkor 2013-ra már nem választhatja ezt az adózási módot [Htv. 39/A. § (1) b) pont]. (Mindazonáltal a kisadózó vállalkozás esetén a feltétel nagy valószínűséggel teljesül, mert az adózási mód racionálisan akkor választható, ha a bevétel éves szinten 6 millió forint alatt marad.)

Az adóalap-számítás a kisadózó vállalkozás számára mindösszesen annyit jelent, hogy a bevételi nyilvántartása alapján az adóévre vonatkozóan összesíti bevételeit, majd az így előálló számadatot 0,8-cal kell megszoroznia. Esetében ugyanis – ahogyan fentiekben utaltunk rá – a nettó árbevétel nem más, mint a Kkv-adó tv. szerinti kisadózó vállalkozás bevétele [Htv. 39/A. § (3)].

Az adóalap ily módon való megállapítása nem kötelező, választható, mégpedig az adóév egészére. Ezt a döntést az adóalany meghozhatja akár az adóévet követő évben, az adóévről szóló bevallás benyújtásának határnapjáig is. Ebben az esetben az adóévről szóló bevallásban kell ezt a szándékot jelölni. Praktikusan ez azt jelenti, hogy a kisadózó vállalkozás – ha nem kívánja a tételes iparűzésiadó-alap szerinti adózási módot alkalmazni – akár 2014. május 31-ig dönthet arról, hogy esetében a bevétel 80 százaléka legyen az adó alapja [Htv. 39/A. § (5)].

2.2. Egyszerűsített adóalap-megállapítás tételes összegben

2.2.1. Alkalmazási feltételek

A kisadózó vállalkozás dönthet akként is, hogy az iparűzési adó alapja tételes összegű legyen. Ez a döntése viszont csak és kizárólag arra az időszakra vonatkozhat, ameddig a Kkv-adó tv. hatálya alatt, kisadózó vállalkozásnak minősül. További feltétel, hogy ameddig a kisadózó vállalkozás e minősége fennáll, és a vállalkozás korábban a tételes iparűzésiadóalap-megállapítás lehetőségét választotta, akkor ez a döntése már nem változtatható meg.

2.2.2. A tételes adóalap összege

Az adóalap tételes összegét a Htv. rögzíti [Htv. 39/B. § (3)] mégpedig valamennyi adókötelezettséggel érintett, székhely, telephely szerinti település esetén 2,5-2,5 millió forintban, függetlenül az elért bevétel nagyságától.

Ez azt jelenti, hogy ha a kisadózó vállalkozásnak csak a Htv. szerinti székhelye van (telephely nem jön létre), akkor éves szinten maximum 50000 forint lehet az adó összege, mert az önkormányzat legfeljebb 2 százalékban rögzítheti az adó mértékét. Abban az esetben, ha az

önkormányzat 2 százaléknál kisebb adómértéket (például 1,5 százalékot) állapított meg, akkor a 2,5 millió forint adóalapot az önkormányzat rendelete szerinti adómértékkel, azaz 1,5 százalékkal kell megszorozni.

Ha a kisadózó vállalkozás a székhelye szerinti településtől eltérő településen telephelyet tart fenn, például a kisadózó vállalkozás (fodrász egyéni vállalkozó) székhelye a fodrász lakóhelye a fodrászüzlet pedig a szomszéd településen van, akkor a maximális éves adó 100000 forint lehet, mert ekkor mindkét településen 2,5–2,5 millió forint az adó alapja.

Abban az esetben, ha a kisadózó vállalkozás e minősége az adóév egészében nem áll fenn, akkor a 2,5 millió forintos tételes adóalap összege napi arányosítással számítva kisebb. Ez a következő esetekben lehetséges:

- a vállalkozás év közben választotta ezt az adózási módot vagy
- év közben új vállalkozásként jött létre, vagy
- év közben nyitott vagy szüntetett meg telephelyet vagy változtatott székhelyet avagy
- a Kkv-adó tv. szerint az adóév bizonyos időszakára a kisadózók tételes adóját nem kell megfizetni (az egyéni vállalkozói tevékenység szünetel vagy az egyéni vállalkozó kisadózó vagy a kisadózó vállalkozás valamennyi kisadózója keresőképtelen).

Amennyiben a kisadózó vállalkozás olyan településen tart fenn székhelyet vagy telephelyet, amelynek önkormányzata a helyi iparüzési adót nem vezette be, akkor értelemszerűen ott nem terheli adókötelezettség.

2.2.3. Az adóalap, adóösszeg csökkentésének esetei

Ahogy arról már volt szó, a helyi iparüzési adó vállalkozási szintű (tehát nem a megosztás útján létrejövő települési) adóalapot csökkenteni lehet a foglalkoztatás-növelés, azaz az átlagos statisztikai állományi létszám egyik adóévről a másikra való növekedése esetén, 1 millió forint/foglalkoztatott-növekmény összeggel. Ezt az adóalap-csökkentést a kisadózók tételes adójának alanya is érvényesítheti, azzal, hogy esetében a vállalkozási szintű adóalap nem más, mint a települési (tételes) adóalap vagy – több településen fennálló adókötelezettségnél (ha van a székhely mellett telephely is) – a települési (tételes) adóalapok együttes összege. Ez utóbbi esetén az adóalap-mentesség az egyes településeknél olyan arányban vehető igénybe, amilyen arányt a települési adóalap képvisel az összesített települési (azaz a vállalkozási szintű) adóalapban.

Példa

A kisadózó vállalkozás átlagos statisztikai állományi létszáma az előző adóévhez képest 0,6 százalékkal nőtt (év közben vett fel újabb munkavállalót), azaz 600000 forinttal lehet csökkenteni az összesített települési adóalapot. A kisadózó vállalkozás két településen is iparüzési adóköteles, az „A” településen az adóalap 2 millió forint, a „B” településen 1 millió forint (év közben jött létre a vállalkozás és később még mindig év közben nyitott új telephelyet). A két település összesített adóalapja 3 millió forint, ezért az „A” településen a

600000 forint adóalap-csökkentés kétharmada 400000 forint, a „B” településen a 600000 forint egyharmada 200000 forint vonható le. Ez a mentességi jogcím az adó összegében csak az adóévet követően, bevallás benyújtásával érvényesíthető, azaz a mentesség igénybevételéhez szükséges bevallást benyújtani.

Annak a vállalkozónak, akinek a vállalkozási szintű adóalapja nem haladja meg a 2,5 millió forintot, az önkormányzat mentességet, kedvezményt fogalmazhat meg. **A kisadózók tételes adójának alanya esetén – figyelemmel arra, hogy az adóalap valamennyi székhely, telephely szerinti településnél éves szinten 2,5 millió forint – e mentesség akkor vehető igénybe, ha**

a) az önkormányzat a 2,5 millió forint adóalappal rendelkező vállalkozások számára is lehetővé teszi az adóelőnyt, és

b) az adóév egészében székhelyén kívül másutt nincs telephelye vagy

c) van ugyan egy telephelye, ott működik iparüzési adó, de az adókötelezettség mindegyik település esetén legalább fél évnél rövidebb időtartamú.

A kisadózó vállalkozó az önkormányzati adóelőnyre való igényét – ha arra jogosult – a bejelentkezéskor is jelezheti, s ennek megfelelően fizetheti adóját vagy – amennyiben az önkormányzat mentesség-nyújtási jogalkotási lehetőségét teljesen kihasználta és a legfeljebb 2,5 millió forint adóalappal rendelkező vállalkozások számára teljes mentességet fogalmazott meg – az adót sem kell megfizetni.

Fontos tehát, hogy a kisadózó vállalkozás már a bejelentkezéskor tisztában legyen azzal: a település biztosít-e adómentességet, adókedvezményt az iparüzési adóban, és ha igen, akkor az kiterjed-e a 2,5 millió forint adóalappal rendelkező vállalkozásokra is. Ennek ismeretében kell továbbá azt felmérnie, hogy a kisadózó vállalkozás összesített települési adóalapja (a vállalkozási szintű adóalap) mekkora összegű lesz az adóévben, azaz hány településen adóköteles vagy válik adókötelessé a vállalkozás (ha a vállalkozásnak olyan településen van székhelye vagy telephelye, ahol nem működik iparüzési adó, akkor ebben az esetben a települési adóalap nulla).

Az önkormányzati adóelőny utólag is érvényesíthető, ahhoz azonban az adóévet követő év ötödik hónapjának utolsó napjáig (adóévet követő év május 31.) bevallást kell benyújtani.

A kisadózók tételes adójának alanyát is terheli ideiglenes jellegű iparüzési tevékenység utáni adókötelezettség, mégpedig akkor, ha székhelyén, telephelyén kívüli településen – adóéven belül összesen 30 napnál hosszabb ideig – végez építőipari tevékenységet vagy tár fel, kutat természeti erőforrást. Az ideiglenes tevékenységgel érintett településen megfizetett (átalány)adó a székhely, telephely szerinti önkormányzathoz fizetett – a tételes adóalap után fizetett – iparüzési adóból levonható, mégpedig a települési adóalapnak az összesített települési adóalapban képviselt aránya szerint (ha a vállalkozás csak egy településen adóköteles, akkor az ideiglenes adó is csak ott vonható le), de legfeljebb a székhely vagy telephely szerinti település számára fizetett adó nagyságáig terjedően. Ezt az adócsökkentést is az adóévet követő év május 31-ig benyújtandó bevallásban lehet érvényre juttatni.

2.2.4. Az adó megfizetésének időpontja

A KATA alanya – ellentétben a többi adóalannyal – évente két alkalommal adót és nem adóelőleget fizet, tekintve, hogy a kisadózó vállalkozások döntő többségénél az adóösszeg előre ismert, hiszen az adóalap a településen fix összegű, s nem jellemző az adóalap vagy adó utólagos csökkentése.

Ennek oka, hogy az adózók zöme vélhetően a foglalkoztatás-növelés miatt nem lesz jogosult adóalap-mentességre, körükben az építőipari tevékenység-végzés sem gyakori, illetve az önkormányzatok is tipikusan csak 1-2 millió forint adóalapot el nem érő vállalkozások számára teszi lehetővé a helyi adóelőny lehetőségét.

A Htv. 39/B. §-ának (4) bekezdése rendelkezik az adófizetés időpontjáról, mégpedig két tényállást megkülönböztetve.

Ha az adóév 12 hónap, akkor az adót az adóév harmadik hónapjának 15. napjáig (március 15-ig, illetve kilencedik hónapjának 15. napjáig (szeptember 15-ig) kell megfizetni, még hozzá egyenlő részletekben. Abban az esetben, ha az adóév rövidebb, mint 12 hónap (a vállalkozás év közben alakult vagy év közben létesített telephelyet, székhelyet a településen vagy az adót az önkormányzat év közben vezette be), akkor az adóéven belüli adóköteles időszak első és utolsó hónapját követő hónap 15. napjáig kell az adót két egyenlő részletben megfizetni.

Abban az esetben, ha az adó összegének utólagos módosításának van helye mentesség, kedvezmény, adócsökkentés érvényesítése miatt, akkor az adóévet követő év május 31-éig benyújtott bevallásban lehet korrigálni (visszaigényelni) az adó év közben többletként megfizetett összegét. Ha az adócsökkentés a kisadózók tételes adófizetési kötelezettségének szünetelése miatt lehetséges, akkor a bevallást már az adóévet követő január 15-éig be lehet nyújtani.

2.2.5. Eljárási kérdések, bejelentés, bevallás, előlegbevallás

A KATA alanyát bejelentési kötelezettség terheli arról, hogy az iparüzési adóban az adóalap TÉTELES összegű meghatározásával kíván élni. A bejelentést az adó alanya önkormányzati adóhatóság által rendszeresített bejelentési nyomtatványon köteles megtenni, mégpedig a kisadózók tételes adójának hatálya alá tartozástól számított

15 NAPON BELÜL!

Kérünk mindenkit az időpont pontos betartására, mert határidő jogvesztő!

Az adóalap tételes összegben való meghatározását a kisadózó vállalkozási lét teljes időszakára lehet választani, és ez a döntés mindaddig nem változtatható meg, amíg a vállalkozó iparüzésiadó-alany kisadózó vállalkozásnak minősül. A kisadózó vállalkozás döntését tartalmazó bejelentkezési, bejelentési nyomtatvány végrehajtható okirat, mert e dokumentumokban közli a kisadózó vállalkozó azt, hogy tételes adóalap-megállapítást alkalmaz, ezen dokumentum alapján lehet megállapítani a fizetendő adó összegét [Htv. 39/B. § (9)].

Ha a vállalkozó év közben dönt arról, hogy kisadózók tételes adója szerinti adózási módot választja, és egyben dönt arról is, hogy az iparüzési adóban a tételes iparüzésiadó-alap alapján számítja ki adóját, akkor az adóéve első napjától a kisadózó vállalkozások tételes adójában fennálló adóalanyisága kezdő napját megelőző napig terjedő időszokról bevallást kell

benyújtania [Htv. 39/B. § (8)]. A bevallás-benyújtás időpontját a Htv. nem tartalmazza, tehát ekkor az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 32. § (1) bekezdésben említett szabály érvényesül, azaz az adóévet követő év május 31-éig kell a bevallást benyújtani. A bevallásban feltüntetett fizetendő adót is eddig kell megfizetni, illetve – ha az adóévben megfizetett adóelőleg több, mint a fizetendő adó – **a túlfizetés ekkortól igényelhető vissza.**

A kisadózó vállalkozást e minőségében adóelőleg-bejelentési, adóelőleg-bevallási, adóelőleg-fizetési kötelezettség (ideértve a 2013. március 15.-ére már előírt előleget is), továbbá – hacsak a Htv.-ből más nem következik – adóbevallás-benyújtási kötelezettség, valamint a Htv. 39. §-ának (2) bekezdése szerinti adóalap-megosztási kötelezettség sem terheli [Htv. 39/B. § (5)].

A Htv. egyfelől konkrétan rögzíti, hogy mikor kell, másfelől pedig – amint arra utaltunk – a Htv. rendelkezéseiből következik, hogy az adózó számára mikor célszerű bevallást benyújtania. Bevallás benyújtására van szükség, ha:

- a kisadózók tételes adójában az adóalanyiség bármely ok (például az adózási módot a vállalkozás már kívánja alkalmazni, a betéti társaság korlátolt felelősségű társasággá alakul) miatt megszűnik [Htv. 39/B. § (6) a) pont]. Ekkor a bevallást az adóalanyiség megszűnésének hónapját követő 15 napon belül kell benyújtani,
- a kisadózók tétes adójában az adófizetési kötelezettség szünetelésének volt helye (az egyéni vállalkozó tevékenységét szüneteltette vagy hosszabb ideig keresőképtelen volt), és ezáltal a ténylegesen fizetendő adó kisebb, mint amennyi adót a vállalkozás fizetett [Htv. 39/B. § (6) b) pont]. Ekkor a különbözetről, azaz a többletként megfizetett adóról az adóévet követő év január 15-éig kell bevallást benyújtani.

Adóbevallást akkor célszerű (tehát nem kötelező) benyújtani, ha a kisadózó vállalkozás utólagosan kíván valamely adóelőnyt (adómentesség, adókedvezmény, adócsökkentés adócsökkentő hatását) érvényesíteni. Ez a következő eseteket foglalja magában:

- foglalkoztatás-növeléssel összefüggő adóalap-mentességre való jogosultság,
- az önkormányzat által nyújtott adókedvezmény, adómentességre való jogosultság,
- ideiglenes jellegű iparüzési tevékenység után fizetett adónak a székhely, telephely szerinti település számára fizetett, állandó jellegű tevékenység utáni adóból való levonása.

Ezen okok miatt a bevallást az általános bevallás-benyújtási szabályoknak megfelelően az adóévet követő év május 31-éig benyújtani, s ekkortól nyílik meg a többletként megfizetett adó visszatérítésének joga is.

A Htv. 39/B. § (7) bekezdésének b) pontja értelmében, ha a vállalkozó adóalanyiséga a kisadózó vállalkozások tételes adójában megszűnik, akkor adóelőleget is kell bevallania, mégpedig a Htv. 41. § (3) bekezdés és (6) bekezdés szerinti szabályok alkalmazásával, kivéve akkor, ha az adóelőleg-bevallásnak a Htv. 41. § (4) bekezdése értelmében nincs helye.

A Htv. 41. § (3) bekezdése határozza meg az előlegfizetési időszakot (azt a terminust, amelyre az előleget fizetni kell), ha a vállalkozás az önkormányzat illetékességi területén év közben kezdi meg tevékenységét vagy átalakulással jön létre vagy az önkormányzat az adó

első ízben vagy év közben vezeti be. Ezekben az esetekben az előlegfizetési időszak az adókötelezettség, átalakulás, adóbevezetés kezdő napjától az adóévet követő adóév első félévének utolsó napjáig tartó időtartamot jelenti. A Htv. 41. § (6) bekezdése alapján az előlegfizetési időszakba eső egyes előlegfizetési időpontokra az adókötelezettség keletkezésének adóévére várható adó figyelembevételével az előlegfizetési időszakra számított, időarányosan jutó előleg-összeget kell bevallani. A Htv. 41. § (4) bekezdése arról rendelkezik, hogy nem kell iparűzésiadó-előleget bevallani az előtársaságnak, az adóköteles tevékenységet jogelőd nélkül kezdő vállalkozónak az adókötelezettség keletkezésének adóévében, az adóalanyként megszűnő vállalkozónak, továbbá arra az előlegfizetési időpontra, amelyre a vállalkozó már vallott be adóelőleget.

Mindezek alapján a kisadózó vállalkozási adóforma megszüntetése esetén az iparűzési adó előlegfizetési időszaka az általános szabályok szerinti adózási mód első napjától az adóévet követő adóév első félévének utolsó napjáig terjedő időszakot öleli fel, feltéve, hogy például a vállalkozás nem szűnt meg, mert ekkor nem kell adóelőleget vallani. Az adóalanyiság megszűnésének évére várható adó összegéből számított adóelőleg összegét annyi részletben kell megfizetni, mint amennyi előlegfizetési időpont (március 15-e és szeptember 15-e) az időszakban van. Ha a kisadózó alanyiság megszűnése az adóévben szeptember 15-ét követően következik be, akkor egy részletet, ha az adóévben március 15-én követően, de szeptember 15-e előtt következik be, akkor két részletet, ha az adóévben március 15-én megelőzően következik be, akkor három részletet kell bevallani.

Példa

A kisadózó vállalkozásként működő egyéni vállalkozó 2013. július 31-ével már nem kíván a kisadózók tételes adója hatálya alá tartozni. Ez azt jelenti, hogy 2013. augusztus 1-jétől már nem állapíthatja meg a tételes iparűzési adóalap alapján az adókötelezettségét. Ezért a helyi iparűzési adóban 2013. augusztus 1-jétől 2014. június 30-áig terjedő időszakra (előlegfizetési időszak) vonatkozóan kell adóelőleget vallania, mégpedig azon a bejelentési/változás-bejelentési nyomtatványon, amelyen az önkormányzati adóhatóság számára bejelenti a változás tényét. Az előlegfizetési időszakra két előlegfizetési időpont esik: 2013. szeptember 15-e és 2014. március 15-e. A 2013. adóév hátralévő időszakára (5 hónapra) várható adó 30000 forint. Tehát az előlegfizetési időszak 11 hónapjára 66000 forint előleg jut. Ezt az előleg-összeget kell kettővel osztani (33-33000 forint) és megfizetni 2013. szeptember 15-én és 2014. március 15-én.

3. Egyszerűsített adóalap-megállapítás lehetősége a kisvállalati adó (KIVA) hatálya alá tartozó adóalany számára

A kisvállalati adó alanya – az általános iparűzésiadóalap-megállapítási szabályok alkalmazása mellett, hasonlóan a kisadózók tételes adójának alanyához – az iparűzési adó alapját megállapíthatja a nettó árbevétel 80 százalékában és a kisvállalati adóalap 1,2 szeresében is.

Az egyszerűsítés kifejezetten csak a vállalkozási szintű adóalap megállapítására vonatkozik. **Amennyiben a kisvállalati adó alanya székhelyén kívül legalább egy településen telephelyet tart fenn, akkor terheli például a Htv. 39. § (2) bekezdése szerinti adóalap-megosztás kötelezettsége.** Ellentétben a kisadózók tételes adójának alanyával, fennáll az adóelőleg-bevallás és adóelőleg-fizetés kötelezettsége és természetesen az adóbevallás kötelezettsége is. **A kisvállalati adó alanyát ezért valamennyi egyéb, a helyi iparüzési adóval összefüggő kötelezettség terheli.**

3.1. Egyszerűsített adóalap-megállapítás a nettó bevétel 80 százalékában

A nettó árbevétel 80 százalékában való egyszerűsített adóalap-megállapítási mód akkor alkalmazható, ha a kisvállalati adó alanyának nettó árbevétele az adóévben, illetve a tevékenységét adóévben megkezdő esetén az adóévben várhatóan nem haladja meg a 8 millió forintot. 12 hónapnál rövidebb adóév esetén a 8 millió forintos értékhatárt időarányosan kell tekinteni, azaz például, ha vállalkozás 2013. április 1-jén kezdte meg tevékenységét és 1,97 millió forintnál magasabb bevételt ért el, akkor 2013-ra már nem választhatja ezt az adózási módot.

Az adóalap-számítás a kisvállalati adó alanyánál akként történik, hogy a Számviteli törvény alapján vezetett nyilvántartásai alapján meg kell állapítania a Htv. 52. §-ának 22. pontjának tipikusan *a*) alpontja szerinti nettó árbevétel összegét, majd az így előálló számadatot 0,8-cal kell megszoroznia.

Az adóalap illetéknéppen való megállapítása nem kötelező, hanem választható, mégpedig az adóév egészére. Ezt a döntést az adóalany meghozhatja akár az adóévet követő évben, az adóévről szóló bevallás benyújtásának határnapjáig is. Ebben az esetben az adóévről szóló bevallásban kell ezt a szándékot jelölni. Praktikusan ez azt jelenti, hogy a kisadózó vállalkozás – ha nem kívánja a tételes iparüzési adóalap szerinti adózási módot alkalmazni – akár 2014. május 31-éig dönthet arról, hogy esetében a bevétel 80 százaléka legyen a 2013. adóév iparüzési adó alapja [Htv. 39/A. § (1) *b*) pont].

3.2. Egyszerűsített adóalap-megállapítás a kisvállalati adó (KIVA) alapja szorzataként

A Htv. 39/B. §-ának (2) bekezdése értelmében a kisvállalati adó alanya az iparüzési adó alapját megállapíthatja a kisvállalati adó alapjának 20 százalékkal növelt összegében is. Az adóalap számítása során tehát a kisvállalati adó alanyának teendője mindösszesen annyi, hogy a kisvállalati adó alapját (a pénzforgalmi eredmény és a Tbj. szerinti járulékalapot képező jövedelem) 1,2-vel kell megszorozni.

A kisadózó vállalkozás e döntése adóévre választható, a döntésről szóló bejelentést legkésőbb az adóévről szóló bevallás benyújtásának határnapjáig, azaz az adóévet követő év május 31-éig kell megtenni.

Ha a kisvállalati adó alanyának adóalanyisága év közben szűnik meg (például az adóalanyiség választására jogosító értékhatár meghaladása vagy felszámolásának elrendelése miatt), akkor a Htv. 39/B. § (12) bekezdése értelmében a kisvállalati adóban fennálló adóalanyiség időtartamára (a kisvállalati adó adóévére) az iparüzési adó alapját az egyszerűsített módon kell megállapítani (ha ezt választotta előzetesen az adózó), a naptári év hátralévő részére pedig vagy az általános szabályok szerint vagy a 39/A. §-ban foglaltak szerint (a nettó árbevétel 80 százalékában), ez utóbbi esetén feltéve, hogy az adóévet megelőző év nettó

árbevétele – 12 hónapnál rövidebb előző adóév esetén időarányosan számított nettó árbevétele – nem haladta meg a 8 millió forintot.

A kisvállalati adóalanyiság megszűnése esetén a tört adóévről szóló bevallást a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvényben meghatározott időpontig, azaz a kisvállalati adóalanyiság megszűnésének hónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig kell benyújtani. A bevallás-benyújtással egyidejűleg az adóévre már megfizetett előleg és a tényleges fizetendő adó összegének különbözetét a vállalkozónak meg kell fizetnie, illetve a többlet-adóelőleget ekkortól igényelheti vissza [Htv. 39/B. § (14) b) pont].

A kisvállalatiadó-alanyiság megszűnése esetén a bevallás-benyújtással egyidejűleg adóelőleget is kell bevallani, mégpedig a kisvállalati adóalanyiság megszűnését követő naptól az azt követő adóév első félévének utolsó napjáig terjedő időszakra. Az adóelőleg összege a bevallásban szereplő, a bevallással lefedett időszak naptári napjai alapján 12 hónapra számított összeg. Ezt, mint adóelőleget az előlegfizetési időszakra eső egyes előlegfizetési időpontokra, egyenlő arányban kell bevallani. Nem kell adóelőleget bevallani arra az előlegfizetési időpontra, amelyre a vállalkozó már vallott be adóelőleget [Htv. 39/B. § (14) b) pont].

A helyi iparüzési adóval kapcsolatos bármely kérdésével, problémájával szíveskedjen az ügyintézőkhöz fordulni. **Polgármesteri Hivatal 202. iroda, telefon: 49/548-021; 49/548-026;49/548-044 E-mail: ado@tujvaros.hu**

Tiszaújváros, 2013.január
Polgármesteri Hivatal Pénzügyi, Fejlesztési és Városüzemeltetési Osztály,
Adócsoport